

सकाळ

कर्कश आवाजावर 'सी-नोबार'ची मात्रा

नीरीने विकसित केले ध्वनिरोधक तंत्रज्ञान; ६० टक्क्यांपर्यंत आवाज कमी

■ कौस्तुभ चव्हाण :
सकाळ वृत्तसेवा

नागपूर, ता. ४ : शहरातील अंडरपास, उड्डाणपूल आणि महामार्ग परिसरात वाढत्या ध्वनिप्रदूषणामुळे नागरिकांच्या आरोग्यावर परिणाम होण्याची शक्यता वाढत आहे. या समस्येवर मात करण्यासाठी सीएसआयआर-नीरीने 'सी-नोबार' (कॉम्पॅक्ट ग्रीन नॉईज बॅरिअर) हे नावीन्यपूर्ण तंत्रज्ञान विकसित केले आहे.

मनीषनगर अंडरपाससारख्या ठिकाणी ध्वनिप्रदूषणाची तीव्रता अधिक जाणवते. या पार्श्वभूमीवर राष्ट्रीय पर्यावरण अभियांत्रिकी संशोधन संस्था (नीरी)चे वैज्ञानिक डॉ. रितेश विजय यांच्या नेतृत्वाखाली विकसित करण्यात आलेले 'सी-नोबार' ध्वनिप्रदूषण नियंत्रणासाठी प्रभावी पर्याय ठरत आहे. स्थिर अथवा हलविता येण्याजोग्या स्वरूपात वापरता येणारी हे ध्वनिरोधक उपकरण आवाजाचे शोषण करून त्याची

सी-नोबार(कॉम्पॅक्ट ग्रीन नॉईज बॅरिअर) तंत्रज्ञान.

'सी-नोबार' तयार करणारे नीरीचे वैज्ञानिक डॉ. रितेश विजय

या ठिकाणी होऊ शकतो उपयोग

■ 'सी-नोबार'चा उपयोग अंडरपास, उड्डाणपूल, महामार्गांलगतची वस्ती, निवासी संकुले तसेच औद्योगिक परिसरात करता येऊ शकतो. या तंत्रज्ञानामुळे सुमारे ६० टक्क्यांपर्यंत आवाज कमी होऊ शकतो. त्यामुळे घरातील आणि बाहेरील ध्वनिप्रदूषणावर नियंत्रण मिळविण्यास मदत होणार असून नागरिकांना शांत आणि आरोग्यदायी वातावरण उपलब्ध होण्याची अपेक्षा व्यक्त केली जात आहे.

तीव्रता कमी करते. या तंत्रज्ञानातील महत्त्वाचा घटक म्हणजे 'अॅको-पॅन' (अॅकास्टिक पॅनल). एक फूट बाय एक फूट आकाराच्या या पॅनलमध्ये टायरमधील रबरचे कण, फ्लाय अॅश आणि अल्प प्रमाणात सिमेंटचा वापर करण्यात आला आहे. विविध

फ्रिक्वेन्सीवरील आवाज प्रभावीपणे शोषून घेण्याची क्षमता या पॅनलमध्ये आहे. सोबत हे पूर्णपणे रसायनमुक्त आहे. औद्योगिक टाकाऊ पदार्थांचा पुनर्वापर होत असल्याने हे तंत्रज्ञान पर्यावरणपूरक ठरत आहे. एका पॅनलच्या निर्मितीसाठी सुमारे ४० ते ५० रुपये खर्च

येतो.

मोठ्या प्रमाणावर उत्पादन झाल्यास हा खर्च आणखी कमी होऊ शकतो. डॉ. रितेश विजय यांच्यासह डॉ. अभिषेक बिसेरिया आणि चैतन्य ठाकरे यांनी या तंत्रज्ञानाच्या विकासात योगदान दिले आहे.